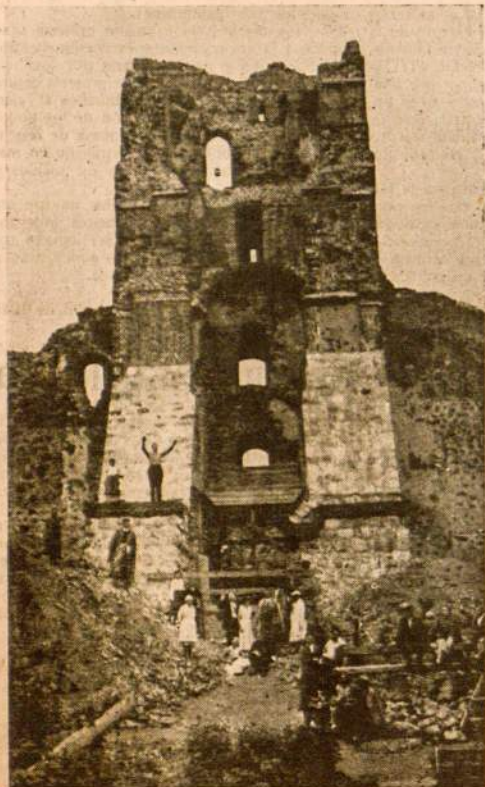

1

Laisvoji Lietuva

Specialė laida

Vasario 16-tosios

proga 1945 met.

No. 4 Met. I

**Didingosios
Lietuvos
Senovės
Paminklas**

**TRAKŲ PILIES
GRIUVĖSIAL**

Juos pastatė Didysis Lietuvos Kunigaikštis Kęstutis savo žmonos Birutės garbei, kuriuose gimė ir augo Vytautas Didysis, iškėlęs Lietuvą į imperijos didybę.

VALIO LAISVA NEPRIKLAUSOMA LIETUVA!

Declaración del Centro Pro Liberación de Lituania con respecto al destino de Lituania

Conmemorando el 27o. aniversario de la Proclamación de la Independencia de Lituania, el CENTRO PRO LIBERACION DE LITUANIA EN LA ARGENTINA aprobó por unanimidad esta declaración, que solicita sea publicada como firme determinación no solo de la Colectividad Lituaniana en la República Argentina, sino además de toda la Nación lituaniana en conjunto:

1.— Es igualmente inaceptable para la Nación lituaniana tanto el «Ostland» creado por los nazi germanos como la «Lituaniana Soviética» en creación por los ruso-bolcheviques.

2.— La Nación lituaniana, hallándose bajo la ocupación alemana, se opuso a su política de avasallamiento, esclavizatorio, cosa que los propios Soviets reconocieron en las publica-

ciones de sus instituciones.

3.— Hoy día la Nación lituaniana protesta y se opone a la soviétización y exterminio llevado a cabo contra el pueblo lituaniano por los bolcheviques. La Nación lituaniana protesta contra la ilegal movilización de los lituanos al ejército rojo, contra la instauración de los koljoses, contra el fusilamiento en masa de la gente y contra la obligatoria deportación en masa hacia el interior de Rusia de pueblos y aldeas enteros.

4.— La Nación lituaniana lucha unidamente por la restauración de la Lituania independiente, y mientras ella puede ser logrado solicita que su territorio sea dado administrar a una comisión internacional aliada.

Buenos Aires, 10 de Febrero de 1945

Argentinos Lietuviai Reikalauja

LIETUVAI ISLAISVINTI CENTRO ARGENTINOJE pareiškimas Lietuvos likimo klausimu.

Minint Lietuvos Nepriklausomybę paskelbimo 27 metų sukaktuves, Lietuvai Išlaivinti Centras Argentinoje vienbalsiai priėmė šį pareiškimą, kurį prašo paskelbti kaip lietuvių kolonijos Argentinoje ir bendrai visos lietuvių tautos nusistatymą:

1.— Lietuviai tautai lygiai yra nepriimtinas vokiečių-nacių «Osland», kaip ir rusų bolševikų kuriamoji «sovietiškoji Lietuva».

2.— Lietuviai tauta, būdama vokiečių okupacijoje, priešinosi paveržimo politikai, ką net patys sovietai pripažino savo istaigų biuleteniuose.

3.— Šiandieną lietuvių tauta protestuoja ir priešinosi prieš bolševikų vykdomą lietuvių tautos soviétizaciją ir eksterminaciją. Lietuviai tauta protestuoja prieš neteisėtą lietuvių mobilizaciją raudonojoji armijon, prieš kolchozų įvedimą, prieš masinius žmonių šaudymus ir prieš gyventojų priverstinę masinę deportaciją įstaisais kaimais ir miesteliais į Rusijos gilumą.

4.— Lietuviai tauta vieningai kovoja už Nepriklausomos Lietuvos atgaivinimą, o kol tai bus galima įvykdyti, ji prašo, kad Lietuvos teritorija būtų pavesta laikinai administruoti tarptautinei alijantų komisijai.

VALDYBA.

Buenos Aires, 1945 m. vasario 10 d.

Vienas gražiausių Montevideo parkų — Parque Rodó — o šalia «Ramírez» maldyklės, išturias suvažiuoja daugybė žmonių.

LAISVOJI LIETUVA

Mėnesinis - Kultūros - Mokslo - Meno - Visuomenės - Kovos - Žurnalas

Metai (Año) I | Montevideo, Vasario 16 - Febrero 1945 | Nr. 4

¿LIBERACION? ¡MEJOR LA MUERTE!...

(Continuación)

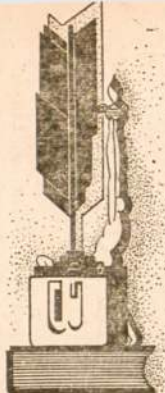
Más de una vez hemos escuchado la opinión, formulada por personas de buena voluntad de mayor o menor inteligencia, de que, sea como sea, tanto para Lituania, como para otras naciones, resulta mejor la ocupación de los soviéticos que de los nazis; y en el futuro sería mucho mejor quedar como república autónoma de la URSS con su ejército propio y diplomáticos propios, que convertirse en provincias comunes del Reich. Si la independencia total es imposible, lo mejor para cualquier pueblo es elegir entre dos males el menor. Y los mantenedores de estas hipótesis consideran sin hesitar a la Unión Soviética como mal menor.

En vez de polemizar, queda por preguntarle a las personas de esta categoría: «¿Por quién les agradaría a Vds ser atacados: por un tigre o un león?» O sino: «¿Qué medio de ejecución prefieren Vds: la horca o el tajo?»... Para los condenados a muerte no puede ser consuelo tanto el «Neuordnung», como la «democracia» soviética o la prometida autonomía de Stalin.

Y la vacua palabrería acerca de la democratización de los Soviets, su cambio, su libertad, etc., en vez de ayudar únicamente acrecienta el sufrimiento de las desgraciadas víctimas de la NKVC. Pues que es más aliviado sufrir sabiendo, que los sufrimientos de uno son conocidos por alguien, y justamente apreciados y sentidos. Pero sufrir, cuando los infinitos martirios son ignorados, o por el contrario felicitados benominándolos liberación, significa sufrir doblemente.

Puede ser que la verdad manifestada aquí por medio de modestas frases no convenza a ciertos individuos imbuidos en los placeres mundanos y que jamás experimentaron el verdadero terror. Entonces débese convenir que para la mayoría de las personas la experiencia es el mejor maestro. En esta guerra la mayor experiencia fue adquirida por los vecinos de los soviéticos y germanos. Por lo tanto, no hay porque sorprenderse, si los lituanos, finlandeses y otros, en vez de saludar la «liberación» traída por los soviéticos, huían de ella donde podían. Leamos breves informaciones, de que de las regiones de Finlandia que se previó serían cedidas a la Unión Soviética decenas de miles de habitantes se trasladaron a Suecia y muchísimos más a otras regiones de Finlandia. Cuando el ejército rojo se acercaba a Viñnia, la agencia de la U. P. anunció el 14 de agosto, lo siguiente: «Despachos del frente, así como informes de reconocimientos aéreos, dicen que todas las carreteras que conducen hacia el oeste, en Letonia, Estonia y Lituania, están atestadas de gente que huye hacia Alemania en vehículos de toda clase, llevándose sus objetos personales.

Esta información la envió desde Moscú una agencia noticiosa nortamericana, por lo que de ninguna manera puede considerarse hechura de la propaganda nazi. Además, debemos observar, que las personas que a mediados de agosto huían en masa de los estados bálticos no eran otros que los lituanos, letones y estonianos, pues los habitantes civiles alemanes habían sido evacuados con anterioridad. Estos habitantes huyeron hacia el oeste cobijando en sus pechos una levisima esperanza de salvarse de la muerte y ser algún

LITUANIA LIBRE

REVISTA MENSUAL

Para difundir el Humanismo, la Cultura, las Ciencias, Artes y Letras y para defender al Derecho de Votar hasta por más pesados y débiles que sean

EDITADA por la

ASOCIACION CULTURAL URUGUAY - LITUANIA

Aprobada y reconocida por la Ley del Gobierno Superior de la Nación, con la Fovorenaria Jurídica en el año 1941

Órgano oficial y propiedad intelectual de la misma, impreso en la IMPRENTA PORTALEZA Redacción, Administración e Imprenta Río de Janeiro 4001 - CERRO

Redactor Responsable: JULIAN JAZAUSKAS, B.erna 2347 - CERRO

Administrador: JOSE BABILIUS

Leidžia

Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugija.

Metinė prenumeratos kaina:

Urugvajuje \$ 1.50 U. Argentinoje \$ 3.00 A. J. Amerikos V. 1 dol.

Perlaides siūsti žurnalui administratoriaus vardu; raštus - Redakcijoms:

LITUANIA LIBRE Río de Janeiro 4001, Cerro, Montevideo, Rep. O. del Uruguay.

día liberados por los anglosajones, pero no por los bolcheviques. Sabían perfectamente lo que les acarrearía el ejército rojo.

Aún no había hecho su entrada en Lituania el ejército rojo cuando el quisling rojo Paleckis anunció desde la radioemisora de Moscú que los alemanes habían asesinado en Vilnius a 150.000 habitantes, en Kaunas a 55.000 y en otras ciudades menores entre 11.000 y 12.000 personas. ¿Cómo se enteró de estas cifras y qué significaba tan prematuro anuncio?

Los lituanos lo comprendieron enseguida. Sabían con certeza que los nazis mataban a la gente, pero también comprendieron perfectamente que las cantidades anunciadas por Paleckis auguraban los contingentes de lituanos que los verdugos de la NKVD habían previsto asesinar, cargándolos en la cuenta de los alemanes. Ya sabían por experiencia que los bolcheviques en la práctica se comportan en forma diametralmente opuesta a su proclamada propaganda. Ellos siempre en la práctica ejecutan por sí mismos lo que les imputan a los demás (1). Por este motivo las quejas propagadas por radio Moscú acerca de los asesinatos de habitantes lituanos, fué comprendida por éstos como señal de temible alarma.

El ejército rojo, y tras él las brigadas de ejecutores de la NKVD y los comisarios civiles volvieron a Kaunas con mayores ansias de represalia y venganza que al entrar en cualquier otro país. No olvidaron de ningún modo el levantamiento en masa de los lituanos contra ellos el año 1941; recuerdan también, que no consiguieron llevar a cabo el plan de deportar 1.500.000 lituanos a la Siberia. Se llegaron a liberar Lituania con verdugos muy expertísimos. La tan conocida crueldad de los nazis y las circunstancias de la guerra les concedieron a los verdugos rojos muy excelentes posibilidades para efectuar matanzas «legales» en masa y para ocultar sus huellas. La justificación resulta de lo más sencillo: a éstos los asesinaron los alemanes al retirarse, estos otros fueron muertos a causa de su actividad colaboracionista.

Es cosa conocida que en Lituania, al igual que en otros países ocupados por los alemanes, participaron en la administración civil del país muchos habitantes lugareños. Especialmente en la rama educacionista los alemanes frecuentemente eran sólo directores e inspectores, dejándole toda la demás labor a los funcionarios y maestros lituanos. La absoluta mayoría de estos funcionarios eran verdaderos patriotas, que sabotearon de todas maneras los esfuerzos germanizantes y según sus posibilidades ayudaron a sus connacionales perseguidos y perjudicados.

Más según la selección bolchevique, todos los funcionarios serían colaboradores de los alemanes, fascistas, enemigos del pueblo, etc. Y no solo ellos. Todos los patriotas campesinos, obreros y otros ciudadanos, que no se destacaron en actividades prosoviéticas, cayeron en la categoría de «los traidores y los espías». La agencia noticiosa ya citada por nosotros, en una información desde Moscú el 14 de julio, destaca informaciones del frente (lituano) dicen que los gerilleros cooperan con el ejército, desempeñando tareas de policía y entregando a las autoridades militares a los traidores y espías.

Los mencionados guerrilleros eran formaciones del propio ejército rojo dejados caer en la retaguardia por medio de paracaídas. Fueron ellos los que en la plaza del pueblo de Svyriai con fuego cruzado de ametralladoras y granadas de mano masacraron 400 lituanos, volviendo a repetir tal clase de actos en muchos otros pueblos y ciudades de Lituania. Según noticias de Berna, a las avanzadas del ejército bolchevique siguen en todas partes tropas especiales de choque de la NKVD o GPU. Estas inician inmediatamente acciones de limpieza en los territorios ocupados, a su manera, es decir, realizando detenciones, deportaciones y ejecuciones en masa.

K. Verax.

(Continuará.)

Visos Ir Visi Urugvajaus Lietuviai Renkasi

«KULTŪROS DRAUGIJOS» SALĖN, SEKMADIENĖ, VASARIO 18 d. s. m. 4 val. po pietų, c. Rijo de Janeiro 4001, CERRO.

Čia vieningai ir didingai minėsime LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖ, pasirodymai kultūringam pasauliui, jog esam verti Laisvės!

Vasario 16-tos Priminimai

Rašo Pranas Tamošiūnas.

Urugvajaus Valstybinio Universiteto medicinos fakulteto studentas ir šio straipsnio autorius.

Vasario 18 d. š. m. «Kultūros Draugijos» patalpose jis vaidina Vytauto Didžiojo rolę. Visi žinom, kad gerb. Tamošiūnas yra pirmaeilis mūsų scenos vaidyla, tai nėra abejonės jog jis ir dabar duos pilną Vytauto Didžiojo asmenybę.

Viso pasaulio lietuviai, kurių gyslomis srovėna lietuviškas kraujas, iškilmingai mini Vasario 16-ją, kaip didžiojo laimėjimo ir bendro visus tautos džiaugsmo dieną. Vasario 16 d. 1918 m. Lietuvos Tautos Taryba paskelbė pasauliui, kad yra atstatoma nepriklausoma Lietuvos Valstybė su sostine Vilniuje. Taigi su šia diena lietuvių tauta sutraukia svetimųjų uždėtus vergijos pančius ir pradeda laisvąjį gyvenimą, visa tauta pasinerdama savo lietuviškos kultūros ir jaunos valstybės kūrybą.

Lietuva, kad ir apsupta pavojų, bet ji parodo stebėklingą kūrybos galę ir pažangą. Ji sumušė Lenkijos slėktų legionus ties Giedraičiais, kurie brovėsi į Lietuvą prarastų dvarų atsiimti, ji sudaužo puslankines, badą ir mirtį nešančias bolševikų gaujas ir trykstančią iš kiekvieno lietuvių sielos gelmių laisvės energiją kuria, stato, aukojasi ir nežino nuovargio, kad tik greičiau atsistojus į eilę senų civilizuočių valstybių. Tas jai sekasi, nes visi dirba. Dirba mažasis lietuviško versio draugas piemenėlis, dirba ūkininkas, darbininkas, dirba inteligentas ir visi, nes jie ne dirbtinai, bet iš širdies gieda Himno žodžius: «Vardai tos Lietuvos, vienybės težydi». Juos jungia žavėtinoji tautos trispalvė vėliava. Lietuviai atgaivina viską, ką okupantai buvo uždraudę, už jų svajoti neleido, dabar lietuviai laisvai naudojami.

Yra sunku aprašyti šį džiaugsmą, nes stinga žodžių negyvenusiems anais laikais Laisvojoji Lietuvoj. Neabejoju, kad tą patį jaučia bei taip pat galvoja ir visi mano tautieji draugai, kaip neabeju, kad skaudžini apsirinka rytų vandalai stengdamiesi išbraukti iš žemėlapiu, už juos kultūringesnę ir senesnę mūsų tautą.

Ne vienam, mums jaunuoliams nemačiusiems laisvos gražiosios Lietuvos, vyresnieji pasakoja, kad didžiąją Vasario 16-os dieną

visi lietuviai sutiko su džiaugsmo asaromis akyse, sveikinosi ir bučiavo miestų gatvėse, kaimiečiai darė iškilmingas šventes kaimuose.

Daugelio metų vergija buvo nublokšta ir lietuviai pamatė, kad jis neveltui kovoją. Išsipildė svajonės ir troškimai tie, kurie kančionosi ir mirė tamsiuose kalėjimuose bei bausiose Sibiro taigose už Lietuvą.

Praslinko 27 metai nuo didžiosios mūsų tautai dienos, bet ar ją gali primiršti lietuvis? Niekad. Ir neužmirš, kol nors viena lietuviška širdis plastės ant šitos žemės. Vasario 16 ir didžiausį Lietuvos išgamą priverčia susimąstyti, nes ir jis supranta, kad tauta negali išnykti.

Ji neišnyks, jeigu mes būsim vieningi. Visur ir visuomet lietuviai, dirbsime tautos garbei ir jos gerovei. Visai nesvarbu, kad mes negyvenam Lietuvoje ir gal nesugrįšim į ją, bet negalim užmiršti, kad tenai šventoji mūsų tėvų žemė, kuri juos išaugino, tenai randasi mums brangūs artimieji, kurie nuolat siejosi mūsų gyvenimu kitame pasyviu. O kurio doro tėvų žemės mylėtojo lietuvių jaunolio neįaudina didingoji Lietuvos praeitis, gausi didvyriškas karžygiškas, apgyvusias Europos kultūrą nuo totorių ir savo rubežius nukėlusias iki Juedųjį marių.

Argi tati galim užmiršti? Nei mes jautieji, nei suaugę ne tik to nepadarysim, bet kaip dabartinis laikas reikalauja, sukauptime visas savo jėgas ir aukosim jas didžiamam Tėvynės laisvinimo darbiui, darbiui už lietuvišką žemę anapus okeano, kurią skaloja linksmoji Baltija, priglaudžianti į savo neaprepiamą bangų platybę senelį Nemuną ir jo mieliasias palydoves.

Mus kviečia į šį darbą, palaimintosios tėvų žemės ritmingai svyruojančios eglės, kruvinų okupantų nusikraustos drebulės ir Vytauto Didžiojo laikus bylojanti šventieji ažuolai, kurių galingose šakose garsiai suokia linksmoji volungė, o jos daina neatsisėbėdami, iš minkštųjų samanų stiepiasi baravykai.

Ir vakarais, tais stebėklingo kvėpėjimo ir silkų ūkanomis apsiklosčiusiais Lietuvos vakarais, kai jų slepingąją ramybę nutraukia pilkoji lakstingala, pasirėmus mažo, brolelio aptverto rūtų darželio, gilomis mintimis toli lekia skaisčioji geltonkasė, malonių mėlynų akių Tėvynės dukra lietuvaitė. Ji sykiu, su savo senąja motinėle, sukniubusia po kančių kryžiumi, laužančia rankas ir verkiandžia už okupantais nužudytą sūnų ar kankinamą lauki-nėse Sibiro taigose, šaukiasi į mus, šaukiasi pavergtos ir žudomos Tėvynės balsu:

«Jūs laisvieji mūsų broliai ir sesutės! Vasario 16 pajuokite vienybės galę ir vieningai ateikite pagalbon žudomai Tėvynei!»

Kitoks Pasaulis

Točia antrašte Dr. Iz. Ruiz Moreno, La Platos ir Buenos Aires universitetų tarptautinės teisės profesorius, parašė studiją apie pokarinį pasaulį (Otro Mundo? Buenos Aires, 1944).

Pirmoji dalis: «Tarptautinė Pokario Struktūra» išėjo anksčiau.

Antroje dalyje rašoma apie būdus vokiečių karingumui palaužti, apie užpuolikų tautų perauklėjimą, apie naujus būsimosios tarptautinės santvarkos pagrindus ir apie naują politinį atėjusio pasaulio žemėlapi.

Reikia pastebėti, kad studijos autorius jau iš seniau žinomas demokratinį principų gynimu ir aiškia nusistatymu tiek prieš rasistinį nacizmą, tiek prieš diktatūrinį komunizmą. Savo knygoje jis gausiai cituoja naujausią politinę literatūrą, išleistą New Yorke ir Londone.

Skyriuje apie naujas valstybių sienas (90-115) Dr. Ruiz Moreno keliais atvejais palankiai prisimena Lietuvą ir kitas Baltijos valstybes. Suglaustai apasakojęs jų istorijas ir kultūros bruožus, pakartoja Reclus pastabą: «Jei tautų vertę žmonijos bendruomenėje matuotume pagal kalbos grožį, tai lietuviai būtų pirmoje Europos tautų eilėje». Kaip lietuviai, taip ir latviai su estais net Maskvos priespaudos laikais visados pasižymėjo už savo priešų aukštesne kultūra ir civilizacija. Jų menas, jų literatūra ir tradicijos per šimtmečių vingius įkvėpė gyva laisvės meilę. «Lietuvių tautos nepriklausomybės troškimas yra gilus ne vien dėl to, kad daug amžių ji buvo laisva tauta, bet ir dėl to, kad jos tautinė sąmonė randa stiprią atramą savo papročiuose, savo literatūroje ir savo namų židiniuose» (98 pusl.).

Studijos autorius įrodo, jog visi nušnekėjimai apie Baltijos valstybių nepajėgumą ekonomiškai išilaikyti yra arba nežinojimo arba dar blogiau! nenoro žinoti vaisius. Tikrovėje gi buvo kaip tik atvirkesčiai. Daug didesni lietuvių, latvių ir estų kaimynai turėjo prastesnį gyvenimo lygį. Žemės plotų atžvilgiu Europoje jų yra dar mažesnių šalių, tačiau jų nepriklausomybės atsteigimu ir išlaikymu neabejojama.

Tas faktas, kad bolševikai 1940 metais juokingomis prikabėmis prisidengė tris laisvus savo kaimynus užpuolė, pravedė ten falšivus balsavimus, raudonųjų kislinių žodžiais prįsngė prie Sovietų Rusijos ir trėmė į Sibirą pafriotus, dar nesudaro jokio moralinio ir fetsinio pagrindo nepriklausomas Baltijos valstybes išbraukti iš pasaulio žemėlapio. Beveik šimtu nuosimčių jose 1940 metais buvo «išrinkti» prosovietiški «seimai». bet jei dabar ten būtų iš tikro laisvi balsavimai įmanomi, nėra abejojimo, tvirtina Dr. Moreno, jog beveik šimtu nuosimčių Baltijos kraštų gyvento-

jei pasišakytų už savo tautinę ir valstybinę nepriklausomybę. «Lietuvos, Latvijos ir Estijos klausimas nėra sentimentalumo ar simpatijų silpniesiems pareiškimo žaismas; tai yra teisės ir politikos butenybė ir pagal ši dėsni jis turi būti išspręstas». (pusl. 113). «Dvasiniai ir medžiaginiai veiksniai Baltijos tautos įgalina pasaulyje turėti joms priklausantį vietą» (99 pusl.).

Proporcingai imant, pasaulyje mažų tautų mokslininkai, menininkai ir išradėjai kūrybai davė daugiausia.

Profesorius pakartotinai reiškia susirūpinimą: kas bus iš to antrojo pasaulio, jei Sovietai jame turės laisvas galimybes suvaliauti. Vadinamos strateginės sienos, pasidalinimas įtakų sritimis ir didžiųjų globa nieko gero žadėti negali nei tikrai tautų laisvei, nei patvariai taikai. Jis karčiai pasisako prieš tuos «geradarčius», kurie gudžiaisi tariamu bolševikų psikeitimu, jų autonomijos dovanomis arba svaičiojimus tų, kurie mano, kad Baltijos valstybių paaukojimas jau ir patenkins godų šiaurės lokį... Kurie supranta ivykčių kalbą tokia, kokia ji yra, iš dabartines Maskvos politikos Europoje ir pasaulyje mato, kad pasaulio laisvei ir kultūrai bolševizmas gali būti net pavojingesnis už žiungantį Ašies fašizmą - nacizmą. Liūdnas Baltijos valstybių patyrimas esąs kitų Europos dalių buginas atities paveikslas.

V - x.

P - Iė Adelė Čiurpiūtė.

Viena gambiausių dramos artistėjų Urugvajaus lietuvių kolonijoje. Ją ir vėl matysite sekmadienį, vasario 18 d. «Kultūros Draugijos» scenoje, kur vaidins didvyriškos, Vytauto Didžiojo laikų lietuviškas Danutės rolę. Jos karžygišku pasiaukojimu, jos nepaprastos drąsos dėka, Vytautas Didysis pasiiluosuoja iš klastingų Jogailos žabangų ir su pagalba pusbrolio Kaributo atstato Lietuvos garbę bei didybę.

Dabarties Problema

J. Lazdauskas

Čia mus labiausiai interesuoja tos klūty, kurios ardo organiską Lietuvos išelvijos Pietų Amerikoje vienybę, paraližuodamos visas pastangas sukurti vieną pajėgą kovai už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Pagrindinis taktikos skirtumas, be abejonės, glūdi alternatyvoje: Nepriklausoma Lietuva, arba bolševikų okupuota «tarybinė Lietuva».

Urugvajaus Lietuvos Kultūros Draugija jau senai yra priėmusi ir spaudoje paskelbusi savo rezoluciją, joje pasisakydama už Nepriklausomą Lietuvą, tuomi primdama kovos poziciją prieš Lietuvos okupantus - bolševikus ir nacius. Reikia, šios draugijos veikimas mūsų tautos gyvinių reikalų požiūriu yra aiškiai determinuotas.

Mes čia dabar prisiminsime Argentinos lietuvių organizacijas, kurių dauguma nėra iki šiai valandai pasisakiusios su kuom jos eina: su Lietuvos okupantais, ar prieš juos?

Kol Argentinos lietuvių organizacijos pačios neturi aiškaus nusistatymo taip svarbia problema, kaip Lietuvos Nepriklausomybė, tai ieškant atsakymo i virš pastatytą klausimą, galima daryti šias išvadas: Savišalpinės Argentinos lietuvių organizacijos nenori kisti i politiką, tai todėl jos ir tyli.

Kad tylėjimas, taipgi gali būti politika, mes pasistengsime pavaizduoti.

Prisiminkime tik civilinį ispanų karą, kad pamatyti, jog ne viena savišalpinė organizacijų rėmė respublikonus, visai nepaisydama, kad tas rėmimas turėjo grynai politinį tikslą. Rėmė ispanus ir gynė jų laisvę, bet tyli dėl Lietuvos rėmimo ir jos nepriklausomybės gvnimo.

Daleiskime, kad tose savišalpinėse organizacijose yra šiek tiek okupantams pritariančio elemento. Kad neprarasti šį elementą, yra vengiama determinuotas veikimas Lietuvos Nepriklausomybės atžvilgiu, nes akcija už Lietuvos Nepriklausomybę, išauktų reakciją tų, kurie yra priešingi tai Lietuvos Nepriklausomybei.

Kad išvengti tos reakcijos, yra sąmoningai vengiama aiškus pasisakymas Lietuvos Nepriklausomybės reikalu, pasirenkant tylėjimą, lyg tas tylėjimas neturėtų logikos, vedančios prie politikos -- remti okupantus tytomis, nes tylėjimas reiškia sutikimą, priėmimą, kai tuo tarpu kova riekštų protestą, atmetimą tos okupacijos.

Viso Pietų Amerikos lietuvių visuomeni-

nio veikimo vyriausias obalsis turėtų būti šis: pergalėti lietuvių iskrirkimą. Praktiskai vykdant šį obalsį, kaip matome, atsiranda visa eilė rimtų klūčių. Kadangi prie dabartinės padėties beveik neįmanomas visų lietuvių suvienijimas per galvas visų be išimties politinių grupiruočių, tai už Lietuvos Nepriklausomybę ir laisvę veikiančių organizacijų ir paskirų veikėjų taktikos skirtumas ir yra tas pavandeninis akmuo i kuri susidaužo visos pastangos įgyvendinti tikrąjį lietuvių vieningumą kovoje už Lietuvos gyvinių reikalus -- Nepriklausomybę.

Jeigu nėra organisko vieningumo, tai dar nereikia, kad negalimi bendri žygiai tokiu svarbiu reikalu, kaip Lietuvos Nepriklausomybės gynimas. Ta aplinkybė, kad tarp lietuvių savišalpinėjų ir nesavišalpinėjų organizacijų nėra tinkamų moraliai psichologiškų apytovų susitarė bendrais mūsų tautai klausimais, gali tik trugdyti plačių lietuvių visuomenės sluoksnių susivenijimą, tačiau tai neužsteib mūsų tautos veiksmų vieningumo, nes to vieningumo reikalauja Lietuvos ekonominio, kultūrinio ir politinio gyeumo reikalai.

Savišalpinėse Argentinos lietuvių organizacijose matome, net Urugvajuje gyvendami visą eilę tarpiskių srovei, kurios stengiasi panaikinti principinę briauną tarp Nepriklausomos Lietuvos šalininkų ir okupantų stumdomos autonominės Lietuvos. Ši aplinkybė ne tik kad nepadė pergalėti ir realiai išgyvendinti skirtumus organizacijoje, bet greit ateis laikas, kad labiau juos paimos ir atirs. Tikslus aiškinimas savo tautos nepriklausomybės ir laisvės klausimo yra pirmesnė ir svarbesnė sąlyga kiekvienai organizacijai, be tos sąlygos ir pats savišalpos darbas nebus tinkamai išspręstas.

Bet reikalingo aiškumo nėra ir nebus jeigu argumentacija namas siaurai praktiškais utilitariškais sumetimais, jeigu ne tiek tiesos bus ieškoma, kiek stengiamasi kazujaiskais gudrumais pateisinti tam tikra oportunistine taktika.

Pirmyn, kariai,
Jauni dragūnai,
Už brangią žemę
Mūs tautos,
Daužykite priešus,
Kaip perkūnas —
Jums kelio
Niekas nepastos.

Pirmyn už vėliavą trispalvę,
Tegul ant Lietuvos plezdės,
Kovoj prieš slobina dvigalvį
Dėl mūsų laisvės ir garbės.

Gerlauskas.

Kur Dingsta Jaunimas

Jaunimo klausimas yra tiek opus, kad juo negali nesirūpinti, tas išeivis, kuris nenori pergyventi skaudžios tragedijos visai artimoje ateityje. Dar mes seniai, kurie esame atvykę iš Lietuvos tebegyvenime, kai lietuvių kolonija bus jau palaiduota vietos gyvenimo aplinkumoje. Jaunimas bus dingęs, dingęs amžinai kaip sąmoningas lietuvių tautos elementas. Jaunoji lietuvių išeivijos karta gimusi ir augusi Pietų Amerikos aplinkumoje yra liūdnoje ir tragingoje padėtyje. Jos tragedija pasireiškia tame, kad šiuose kraštuose apsigyvenęs tėvas ar motina negali padaryti į savo vaikus tokios tėviškos įtakos, kokią jis galėtų padaryti lietuviškos šeimos aplinkumoje. Tėvas ar motina slūbuodami kalba ispanų kalba, o jų vaikai nemoka, arba silpnai moka lietuviškai. Kokia gi gali būti moralė tėvų įtaka į savo vaikus, kuomet jie duodami pamokinius ar pabardami juos dėl jų blogų veiksmy, kurių pramoksta palaidos gatvės aplinkumoje, į juos kalbėdami vartoja ne savo kalbą o žarganuoją skersai paigiai surankiotų svetimos kalbos žodžių kratiniu. Toks auklėjimas nėra auklėjimas bet auklėjimo niekinimas. Vaikai, savo augimo laikotarpyje, būdami labai jautrūs kalbos ir reiškinčių minčių sklaidume, pirmučiausia patėbi tėvų svetimoje kalboje padaromas klaidas, jų minčių prieštaravimus, pradeda iš to krėsti juokus ir visos tėvų auklėjimo pastangos eina niekais. Tėvai piktauja, kad vaikus negalima moraliai nustatyti į tinkamas vėžes, o vaikai, aplinkumos pagauti, tolsta nuo šeimos, nuo tėvų skiepijamos dorovės, sąžiniškumo ir šeimiai išminties gatvės vakėzų tarpe. Argi tai ne tragedija? Kas gali pasakyti kad taip nėra? Šis reiškinys yra skaudus ne vien lietuvių kolonijai, bet ir pačiam kraštui, kuriame mes, lietuvių išeivja, gyvename; nes kiekvienos padorios šeimos pareiga išauklėti padorius ir gyvenimui pasiruošusius piliečius. Jei tas atliekama blogai, tai daromas prasižengimas: prieš lietuvių šeimą ir prieš tą kraštą, kuriame esame apsigyvenę.

Turint lietuviškojo jaunimo augimo sąlygas kyla toks klausimas: Ko g. vertas visas tas visuomeninis ir kultūrinis mūsų išeivijos darbas, ko gi verti visi tie mūsų kilūs užsiuėjimai, jeigu mes nykstame ir staigiai nykstame vietos aplinkumoje? Visuomeninis ir kultūrinis lietuvių išeivijos veikimas yra reikalingas, bet jis turi būti paremtas realybe; o ta realybė yra viena: jei dirbame, tai žiūrėkime kad jaunoji karta augtų normaliose gyvenimo sąlygose, kad ji nesimėtyt savo išminties palaidos gatvės aplinkumoje, o galėtų augti pačių tėvų auklėjama. Kad taip būtų privalome

rūpintis ir skiepyti tėvams, kad jie rūpintusi mokinti savo vaikus dvi kalbas: lietuvių, tai yra tėvų kalbą ir vietinę kalbą - krašto kalbą, kuriame gyvename. Šis uždavinys yra svarbiausias. Kiekvienas, kuriam rūpi visuomeninis veikimas, privalome dėti savo darbuotės pagrindan šio uždavinio realizavimą. Jei to nebus daroma, tai visi kiti darbai yra ne kas kitas, kaip vėjo gaudymas su rezginėmis.

Tėvas.

Pastaba:

Sekantiame «Laisvosios Lietuvos» numeryje paliesime, kaip eiti prie jaunuomenės švietimo.

Motina

Nuo jaunų dienelių
Tėvelius mylėsi
Ir kalbos senelių
Neišsižadėsi.

Gimęs tarp lietuvių,
Lietuvą mylėsi;
Vargu valandoje,
Tu nuo jos nebėgsi.

Čia tu bekrėtėsi,
Dirbsi prakaituosi,
Žmones pamylėsi,
Jų dainas dainuosi.

Užsiprenumeruokite Chicago's liet. dienraštį

NAUJIENOS

16 pezų Urvajaus metams.

1759 South Halsted Street, CHICAGO, ILL.

saviesiems

Braido šaltis pamišusiais žingsniais.
Linksta mėnuo glėbyje naktį.
Tiktai tu — lietuvi; nepalinki
Nei nuo šalčio, anei nuo audrų.

Nesustings tavo rankos prie ginklo,
Kai širdis — lyg Tėvynės dangus.
Mezga vėtros Europoje tinklą —
Tu ir vėtrose būsi narsus.

Ir šis vėjo įniršęs gaudimas —
Juk tavęs nepriverčia drebėti.
Tau jis primena kulų švilpimą
Ir pasako, kad reikia budėti.

Didžia laisve įpratome kvėpuoti,
Ir vergaut — nei nemanome mes!
Lietuvi, juk tau ginklas paduotas,
Kad prabilitum už mūsų žemes.

Mezga vėtros Europoje tinklą
Ir rikiuoja patrankas sunkias.
Nepaleisk, lietuvi, plieno ginklo —
Tau ji davė tauta į rankas.

Tau ji davė su didele meile,
Su širdim — laisvės vėjui gyva...
Mūrais žengsim lietuvininkų eilės: —
Amžiais laisve kvėpuos Lietuva!

J. Palionis.

Nors debesys juodi
Saulutę užstojo,
Griausmingi perkūnai,
Vien audros bujojo.

Beširdis likimas
Tėvynę užstojo,
Bet broliai drąsuoliai
Šito neatboja.

Nors priešai žiaurieji
Mūs brolius kančiona,
Geležiniais pančiais
Laisvę surakina.

Lietuvis yr drąsus
Ir vargo nebijo,
Nes ateity džiangsmas,
Kad priešus išvijo.

Todėl brangūs broliai
Drąsiai mes kaip vienas,

Reikalaukim laisvės
Mes rytojaus dienai.

Nebūkim išklydę,
Be vilties palikę.
Bet būkime drąsūs
Ir bus mūs laimikis.

Mūsų Dėdė.

TAVO AKYS

Tavo akys — pavasario šventė,
Tavo akys — dangaus šypsena.
Ak, kaip sunku be jų man gyventi —
Mano sieloje be jų — sutema.

Tavo akys, lyg tyrų mirazas,
Sužibėjo padangėj manoje.
Širdis liko jų amžinas pažas,
Vien tik jas mini meilės dainoje.

Tavo akys pasaulio platybė,
Šviesus džiangašmas ir laužo ugnis.
Tavo akys — mirtis ir gyvybė,
Jose visa manoji būtis.

B E R N E L I U I

Nusikink man baltą rožę —
Prisėk prie kasų.
Mes apdainuosim grožį
Saulėtųjų dausų.

Dejonės, vargas, skausmas
Paliks nuo mūs toli.
Krutinėj šviesus džiangašmas
Ir meilė nemari.

P. D. is.

ADOLFAS KAUŠINIS

Vienintelis lietuvis Urugvajuje, turintis Elektros Stoties teises.

Atlieka:

Visus elektros įrengimus ir pataisymus.
Lietuviams Didelės Nuolaidos.

c. Velsen 4470. Malvinas.

Telefonas: -- 40. 23. 39. —

PETRAS ČIUČELIS

GIRIOS BROLIAI

Specialiai LAISVAJAI LIETUVAI

Kai Gėgėnų Juozas, vikriai persokęs neplatų srauną upokėnį ir lyg gaudomas vagis besižvaigdydamas į visas puses prislinko prie tankiais lazdynais apžėlusio sodo tvoros, švelnutės, pavėkario drėgme pakvėpę prieblandos, tyliai pasuko ant seno, medžiuose paskendusio Raitių kaimo. Didžiausiu atsargumu Juozas praskyrė tvoros statinius ir lengvu šuoliu išoko į pirmąjį tankesnį krūmą.

Lengviau atsikvėpęs ir pasijutęs tartum visai saugioje tvirtovėje, gal ne tiek dėl atsargumo, kiek dėl senokai matytos mergaitės, Juozas pradėjo prisiklausyti kaimo aplinkumos, bet veltui to godi nusiis nerimastaujančiai ilgėjosi kokio nors balso. Kapų tylą gaubė kaima, jo žaliuojančius laukus ir nakties poilsui besirengiančius pakluonių krūmus. Ši tylą nepaprastai erzino vaikina, ir keldama šimtus įvairių klausimų, švino sunkumu slėgė jo rūpestingą galvą. Juk dar visai neseniai tokiais vasaros vakarais gausdavo visos apylinkės nuo jaunimo dainų ir bernų virkdomos linksmosios armonikos nei kaip neapsileidavo, nė jauniems naktigonių šokavimams nė šauniesiems lakštingųjų suokimams.

• O gal. Gal jau ir šitą ramiąją bakužę bus pasiekę nenuodėlini, tylois prašnabzdėjo Juozas ir pats kiek nusigando, išgirdęs kaip traksterėjo užmintu sūsu medžio šakutė bei toluoje sutrenkė žemę duslūs vienuolė žingsniai. Pajutęs kaip ėmė kaisti jo veidas ir tarsi iš krutinės išrūkti norėdama suplasto jauna širdis. Juozas mašinai nusivėrė šaltąją automatinio parabolio rankena. Sulaikydamas alsavimą jis atsargiai praskleidė liaunasias lazdyno šakutes ir akimis nuklydo per sodą kaltininką surasti.

Bet tai buvo ji, ta pati mergaitė, dėl kurios jis net keli metai kaip vargo šitoje apylinkėj ir nevengė didžiausių pavojų Norėjo tuojau sūlkerėti vardu, bet vėl susilaikė lyg norėdamas ilgai ir nepaliaujamai žiūrėti į jos grakščiai liekną figūrą į tas ilgas auksines kasas, kuriųse lengvai žaidė sutingęs pavakarės vėjelis. Susimąščius, dažnai sustodama ties agrastų krūmokšniais, laisva ir lengvutė, kaip margasis Lietuvos pievų drugelis, ji smulkiomis mergaitės žingsniais pamažu slinko sodo gilumon. Va, mergaitė stambeli prie medumi kvėpiančių avilų, apsidairo lyg ko netikėto leisdama ir nutiskynus puošnę jezmi-

nų rengiasi pranykti už gausiai sužydusių akacijų. Ir kaip ji gražiai atrodo pavakarės prieblandų apsupta, kaip pritinka toji marga snkntutė ir tie balti, kaip sniegas jezminių žiedai. Juozas ir pats nebepajuto, kaip jam ištrūko žodis: «Maryt!

Mergaitė staiga atsisuko ir sustojus sužiūro į lazdynus. Matydamas Juozas, kad ji nemažai išsigando, vikriai išsinėrė iš krūmo ir tekinas pribėgęs nutvėrė jos švelnią mažą rankutę.

• Tai tu, o aš taip keistai pamaniau. Dėku Juozai, kad radai laiko ir atminiai manę su mamyte. Visai nušnekėdavom. Baisus dabar laikas Juozai, pasakoją ji ir arčiau pažvelgus į vaikina nusispypo sakydama:

• Bet ir atrodai, Juozeli. Tikras Ulpa ar čigonas. Eisime tuojau, apsisuksi, apsitvarkysi, nes Igno viskas paliko.

• Kaip tai! O kur Ignas? Sakyk Maryt!

• Išvežė, nuleidusi akis negreit ir sklidinu gilias skausmo balsu atsakė mergaitė.

• Vidurnakti, kaip koki plėšrų žmogudį ar dar niekingesnį, pusnuogį ir sukruvintą išvežė. Buožė šautavo ir mamytę pritrėnkė į aslą. O, kaip baisu Juozai. Atrodo, kad ir dabar stovi mano akyse, tas šlykštus, idiotinio raupuoto veido ir atpikrų akių bėrzdotas gyvulys. Jis mušė mano seną motinėle, spardė ir už plaukų draskė mane. Klausinėjo ir apie tave, apie kitus. Vargšas mano broliukas, vos girdžiamai pasakė Marytė nukreipdama savo žvilgsnį į priešingą Juozai pusę, bet jis išikiai pastebėjo, kaip kelios tyros ir spindančios ašaros skubiai nu-irito per jos pilnus raudonus veidus ir dingo vešliojo sodo žolėj.

• Nesisielok Maryt, raminančiai prasiatarė Juozas. • Kaip nieko amžino nėra, taip ir ši kruvinoji vergija nebū amžina. Pakentėsim. Sitoji kančia ir brolių kruvinoji auka, kaip ugnis auka, atskirs tikruosius Lietuvos vaikus nuo visip pūdžiūsiu jų balasto. Bus visai nauja, tikta lietuvų Lietuva, laisva surinkusi savo žemes ir savo tikruosius vaikus, išblaškytus po platų pasaulį, kalbėjo Juozas.

• Kad gi taip greičiau įvyktų, negarsiai atsakė mergaitė ir patylėjus pridūrė: • Pakaroto tokių neaiškumų ir baimės perpildytos dienos, nei ir likę gyvuliai jaučia krašto nelaimę. Kaip man malonu, kad nors tu aplankini mus. Manėm, kad gal ir gyvas nebėsi, gal niekad nebeužeisi. Tavo gyvenimas ir taip dideli nuolatiniai pavojai vertė taip pagalvoti, Juozai. Džiaugsis mano senoji.

• Niekus Maryt kalbi. Ir lavonas mano atrastų kelią į tavo bakužę. Tu man geriau pasakyk, ar nepažinai nors vieno iš dalyvavusių Igno areštė? Nemanau, kad vieni okupantai būtų drįsę pamiškėms slankioti.

• Taip, atsakė ji. • Buvo Kastanauskų Kazys ir Paklimbalio Laužadis.

(Tęsinys sekančiame numery.)

K. AUGLYS

Dél Laisvės

— Neverk motin, turiu eiti, draugai laukia sugrįžti. nepradžiu.

Tai buvo paskutiniai jo žodžiai pasakyti motinai.

Nusištuostė motina ašaras, palaimino sūnų ir drebantiomis lūpomis pakartojo sugrįžti? Be to dar paklausė—ar nešalta, sūnau mano?

— Ne atsakė ir nužygiavo į vieškelį.

Laukė sutemos. Žvarbus vėjas kaukia ir blaško sniegules.

Išėjo kovon. Kovon su tautos pavergėjais — kankintojais. Kovojo už laisvę, kilnų, gražų, bet kartu sunkų ir pavojingą.

Oras blogas. Šniga. Rūbai šlampa nuo sniego, kas kartą darosi sunkiau, bet reik pasiekti stovyklą. Pareiža šaukia, draugai laukia.

Pagaliau, pasiekia stovyklą. O, nežalvo kit kad tai kokia, mižiniška stovykla iš tūkstančių palapynių. Ne, tai, sena, apgriuvusi, apžūsi pirtis, pastatyta miško pakraštyje.

Čia gyvena desimtis žmonių. Nematavom mes oro talpos kubiniais metrais ir nereikalingam jokių patogumų, buvom patenkinti tuo, ką turėjom.

Kasdieninis mūsų darbas, buvo žvalgyba, susižinojimas su kitais postais ir pats uždavinys — naikinimas priešo.

Jau buvome sunaikinę keletą priešo maisto ir drabužių, sekvestruotų iš apylinkės gyventojų. Dalį pasimdavom sau kitą dali sunaikindavom — padėdami' kas žinoma negesinant lengvai sudėga.

Viskas ėjo kuogeriausiai. Gerai išvalgydavom — lengvai laimėdavom. Su liūtais nesigūmėm, bet tigrus nugalėdavom.

Jau buvome sunaikinę keliolika transportų, jų tarpe maisto drabužių ir ginklų. Gimklų turėjome apsiginkluoti nuo dantų iki kojų. Viskas buvo gerai paslėpta.

Mūsų eilės šiek tiek buvo praretėję nuo priešo kulku.

Visuomet kovojom žinodami kad reiks žūti bet ne nelavėje būti nukankintam.

Geriau žūti garbingoj kovoj karžygiu, negu lėpsiu žinojom, jei apsiginsim, laimėsime, gali likti gyvas, bet patekti į nelaisvę — mirtis.

Buvo vasaris, dienos dar šaltos, naktys dar šaltesnės. Buvom nuvarę nuo šaltųjų, laukėme šilumos pavasario.

Surinkę žinių, kad priešas vež sprogstamos medžiagos, prisirengėm ją išsprogdinti.

Jis buvo apsiėmęs atlikti tą uždavinį. Ap-

siginklavęs granatomis iškeliavo kelionėn. Kaip visuomet, linksmai atsisveikino ir iškeliavo. Kelionė, klampus sniegas, be to sarvuotė labai nuvargino, šiaip taip pasiekė numatytą punktą. Pasislėpė, pailsėjo ir laukia. Laukti ilgai neteko, praėjo pora valandų ir pasigirdo tolimoj ūžimas. Dar keliolika minučių ir toluoje pasirodė sunkvežimis, kurį sekė dar trys. Pradėjo artėti.

Posūkis buvo apaugęs krūmokšniais, tad buvo gera vieta, mažai pastebima.

Pientas buvo užpustytas, tad sniegas buvo iškastas. Kad gauti minutę laiko jis buvo apgriovęs šiek tiek sniegą, be to posūkis.

Atvažiavę sunkvežimiai sumažino, greitį prie posūkių, be to sniegas! — Palengva pradėjo, kopti sniegą. Pirnas jau buvo pravažiavęs, važiavo antras, kiti du stovėjo ir laukė savo eilės bet jiems neteko toliau eiti. Atskaitė dvidešimtis, — vienas, du dvidešimt trys — kurtus sproginimas, kurį palydėjo žemų drebantių trenksmas ir viskas nutilo.

Sproginimas girdėjosi plačioj apylinkėj. Detonacijos būdu sprogo visuose sunkvežimiuose esanti sprogstamoji medžiaga.

Viena sunkvežimio lingė pervėrė jam krutinę ir niekas nežinojo kas jis bei iš kur, žinojo tik jo vieni draugai.

Taip; jam nešalta, nes jis pats atšalo ir sustingo sniege.

Nors motina laukia savo sūnaus, žadėjusio sugrįžti, bet jis nebegrįš niekad.

Apylinkė girdėjo giedų rytą trenksmą, o tas trenksmas skelbė kraštui, kad už tautą dar vienas jos sūnus mirė.

P-lė Onytė Mockutė

Pagarsėjusi mūsų kolonijos dainininkė, kuri sekmadienį, vasario 18 d., Lietuvos Nepriklausomybės minėjime dainuos mūsų skambiasias dainas, akampanuojant žymiam vietoj muzikui, p. Rikardui Muddiln.

Vienybės Ardytojai

Ar randasi šiandien bent vienas lietuvis kuriam nerūpėtų Lietuvos likimas? Manau, kad ne! Kur tik sutiksi tautietį, jis tuojuos teiraujasi: «Kas naujo apie Lietuvą?».

Žinoma, tas smalsumas, gaudant žinias apie Lietuvą, ne visuomet pasireiškia nuosirdumu, nes pasitaiko ir tokių, kurie norėtų kad Lietuvą būtų valdoma Rusijos autonominės respublikos pavidale. Tokie net visai stengiasi pateisinti visiškos Lietuvos Nepriklausomybės nereikalingumą, kartais tiek naiviais įrodinėjimais jog tiesiog stebėtis reikia klausiant didžiausias nesąmones, kaip tai «aš po rusais gimiau, prie rusų buvo viskas pigu» ir panašiai.

Kaip rusų monarchistai turėjo savo šalininkų lietuvių tarpe, nenorinčių Lietuvos Nepriklausomybės, taip lygiai jų turi ir bolševikai, ypač po to, kuomet tapo nustumtas į šalį tarptautinis darbininkų susivienijimo obalsis — Visų šalių proletarai, vienykitės!, kartu atmetant darbininkų internacionalą ir paimant aiškiai tautiniai imperialistinė carų politika, įvedant naujame Rusijos himne Stalino gerbinimą ir caro. Abejuose himnuose aukština mi asmenys, o ne darbininkai, toji pasaulio gėrybių kūrėja.

O vis tik keista, kuomet matai lietuvi, skaitantį dabartinę Rusijos politiką, darbininkų politiką dargi «kairiajajam visai nesvarbu, kad toji darbininkiška politika», darbininkus laiko tikslai tam tikra fizine jėga — kaip arklių vežimui arba plūgimui traukti.

Kas kovoja prieš vergiją abelnai, tiems nepakančiama vergiją nei nacų, nei rusų. Giriant vieną vergiją, o pakliant kitą, logiškai reiškia norą pakeisti vieną vergiją kita vergija.

Tai vienybės ardytojai kovose už Lietuvos, o kartu ir visos žmonijos laisvę ir nepriklausomybę.

Niekas neskaityt kova už laisvę 1572 m. rugpjūčio 24 d. naktį suruoštas skerdynės Paryžiaus protestantams, žinomas šv. Balramleiaus naktimi. Tai buvo didžiausia Prancūzijos gėda, o ne kova už laisvę.

Panašias skerdynes, 1568 metais Caras Žiaurusis buvo suruošęs savo opozicijos žmonėms, kurios slaptoji policija, žinoma «apriėnikio» vardu, naktimis piovė, kaip gyvulius skerdykloje.

Ar ne tą patį šiandien daro bolševikai ir naciai? Ar nepriseis ir jiems atsakyti prieš jų pačių tautos teismą.

Julijonas Jazauskas.

Lietuvaitės

Vasario mėnesis lietuvių tautai yra labai reikšmingas.—1918 metais Vasario 16 d. pasirašytas Nepriklausomos Lietuvos aktas.—1919 metais vasario 7 d. įvyko pirmosios kautynės su bolševikais—rusais ties Kėdainiais.—Tų pačių metų vasario 9 d. žuvo pirmasis lietuvis savanoris karys Lukšys.—1919 m. vasario 13 d. Alytuje žuvo pirmasis karininkas A. Juozapavičius.—1930 m. vasario mėn. naujasis tiltas ties Alytom per Nemuną, kur šis karžygis žuvo, pavadintas Juozapavičiaus vardu.—1920 m. vasario 16 d. Kaune buvo atidarytas Universitetas.—1952 m. vasario 16 d. Telšiuose buvo atidarytas «Alkos» mokyklos.—1927 m. vasario 16 d. pasimirė mokslininkas ir Lietuvos patriarchas, Dr. Jonas Bzsanavičius kurio dvasia mūsų tautoje ne tik liko gyva, bet ji išbujojo ir sutvirtėjo.

Šis saulės persilaužymo, vasario mėnuo Lietuvai yra perėjimo iš vergijos į laisvę simbolis.

Lietuvaitės! Minėdamas Vasario 16—tąją pagalvokime ir pamatysime, kad tik organizuotos tautos nugalė didžiausius sunkumus. Įstokime narėmis į Urugvajau Lietuvos Kultūros Draugiją, skaitykite žurnalą «Laisvoji Lietuva» ir pratinkimės jame bendradarbiauti.

Genė Pagaruskaitė

Edvardas Grėbliūnas.

Vienas iš susipratusių ir gerai lietuviškai kalbančių Urugvajaus lietuvių jaunųjų. Vasario 18 d. š. m., «Kultūros Draugijoj» c. Rio de Janeiro 4001

Cerro,

jis vaidina senovės lietuvių kario rolę.

Kas Juos Laukia

Šiame moderniskame kare naudojami ne vien moderniški ginklai, bet taip pat ir moderniški propagandos būdai. Atsirado «penktos kolonos, kislingsai» ir panašios mandrybės, kurių siekiamas tikslas pateisina net ir pačias biauriausias priemones, kaip tai terora, talkininkavimą priešui už Judo grašius, «iškilmingą» valstybės išdavimą ir t. t.

Dauguma iš vokiečiais užimtų kraštų, kaip Belgija, Olandija, Norvegija ir kitos, turėjo nemažą skaičių rudųjų kislingų, gi Pabaltijo valstybės pasirodė gausingos raudonaisiais kislingais.

Nelaimingos tos tautos, bet už vis nelaimingiausia yra mūsų tėvynė Lietuva, nes ji turi ir raudonuosius ir rudoosius kislingus, kitais žodžiaisariant, vokiško ir rusiško imperializmo agentus.

Keista ir liūdna darosi, kai žmogus, tik ką buvęs geras patriotas ir praktikuojantis katalikas, moderniškos propagandos pagautas, ūmiai virsta desorentuotu, net fanatišku Lietuvos priešų agentu, pasirengusiu kažin ką bepadaryti dėl tos virvės, kuri išmuilinta laukia jo paties kaklo.

Kodėl? Tenka manyti, kad vieni tais žunkiais nuėjo dėl savo tamsumo, kiti dėl asmeniškio pasinaudojimo — nešvaraus biznio, tretii dėl savo palinkimo ir pačiam šetonui tarnauti, dar kiti dėl taip vadinamo «ėdėjinio susipratimo», privedusio prie akių užmerkimo ir savystovaus protavimo pradžios.

Vra ir daugiau priežasčių, gaminančių rudoosius ir raudonuosius kislingus — tai politinis ir asmenis kerštas.

Kaipo gyvą pavyzdį, čia suminėsiu vieną gana charakteringą faktą. Prieš 15 metų į čia atvyko tūlas lietuviško kaimo kriauciukas, kuris Lietuvoje tesuprato alksnio kriukin išrašytą metra ir ištrepti rasodās. Bet pasikalbėk ir susikalbėk tu dabar su šituo žemaitišku kaimu «inteligentu», kuris ne tai, kad Juan C. Gomez reziduoja, bet jau nuduoda išmintingesnį ir už Salamoną.

Tik atvykęs kriauciukas buvo nepaprastai «nobažnas» žmogus. Jis net ir šioiomis dienomis apvaikštinėjo «stacijas» po bažnyčią, nuolat ėjo išpažinties ir gausiai aukojo bažnyčiai, su paniekinimu žiūrėjo į parmazonus. Bet kartą ėmė ir prisiplakė prie kriauciuo vieną mėlno kraujo lenką, kuris išviliojo iš jo 300 dolerių. Vietoje ieškotų tiesos kur rei kalinga, kriauciukas užsirūstina ant Dievo, ima plūsti bažnyčią, Lietuvą ir strimgalviais nudarda pas bolševikus garbinį Staliną, už-

kabinėdamas ir snairuodamas į kiekvieną padorą lietuvių, kuris tik akiai netiki Stalino neklaidingumui ir šventumui.

Kas buvo tame kalas, nėra jau taip sunku suprasti. Jei tas vargšas, žemaitiško kaimo kriauciukas būtų buvęs nors kiek prasilavinęs, nors kiek savygarbos ir pajautimo žmogaus vertybės turėjęs, jis nebūtų, kaip ir paskutinė dvasios mizerija atsigulęs ant pilvo prieš jam lygaus mazo bolševikus, nekeikty nei savo gimtosios žemės nei kitko.

Tas kriauciukas yra gyvas vaizdas visų mūsų tariamų bolševikų, kurie ne kitais keliais atsidūrė raudonųjų kislingų elėse, taip pat supranta savo vertybę ir ypatingai stiprius nelogiškai galvoti ir tranyti, kad tik rusas ar prūsas laimingais juos padarys.

Kiekvienam padoriui, sąmoningam ir demokratiškai nusiteikusiam lietuviui yra tas pats kruvinas diktatūros slibinas, ar jis rudoosiu fašizmu ar raudonuoju komunizmu dažytas būtų.

Liūdnas šiandien mūsų brolių likimas savo žemėje, liūdnas ir pačios Lietuvos, bet dar liūdnesnis likimas laukia rudoosius ir raudonuosius kislingus, nes už Judo graši pirkty išgamų nielas negerbia. Juos jau likviduoja Hitleris, likviduoja ir Stalinas. Neabejojime, kad ir dabartiniai Lietuvos graboriai, atlikę Mauro rolę nueis Angaričio, Vilūno ir Matulaičio keliais.

Ig. Daunoras.

PIRMYN, KUOMET NEGALIMA!

— Laisvosios Lietuvos — pirmieji prunumeratoriai ir rėmėjai:

Juozas Miklovis ir \$ 0,50 paramos
J. Ceslinskas
Juozas Mustelkis
K. Černauskas
J. Garmauskas
Petras Zukelis
Stasys Pagarauškas ir \$ 0.50 paramos
Vl. Jaskėlevičius
Lucinas Žižiūnas
Jonas Pinkevičius
Alizas Veta
Juozas Uža
Petras Toliušis
Vladas Baliūkas
Petras Kuraitis
Vincas Kuraitis
Ignas Stungevičius
Pranas Mikėnas
Pranas Totilas
Alfonas Klimas
Iurgis Graibus.
Ona Kasparienė.
Kazimieras Čibiras - Verax.
Vincas Stepanionis.

LIETUVIS URUGVAJUJE

Visi Urugvajaus Lietuviai Kalba,

Kad šeimos, pavieniai, jaunimas ir suaugę, mūsų darbininkai, biznieriiai, profesionalai bei intelektualai, dalyvauja LIETUVOS NEPRI — KLAUSOMYBĖS minėjime, kuris įvyks sekmadienį, vasario mėn. 18 d. š. m. 4 val. po pietų, «Kultūros Draugijos» patalpose, calle Rio de Janeiro 4001, Cerro.

Bus suvaidintas istorinis paveikslas «Vytautas Kalėjime». Pamatysite čia, kaip senovės lietuviai dėvėjo, kaip jie galvojo ir kaip mokėjo aukotis Tėvynės laisvei bei jos gerovei. Išgirsite įdomias prakalbas, lietuvių liaudies dainas, mažųjų lietuviukų gražias deklamacijas ir daug kitų įdomių įvykių.

Laukiama daug lietuvių iš Urugvajaus provincijų ir iš Argentinos. Tai bus ypatingai lietuviškas tikrųjų lietuvių susėjimas. Čia išklausysime įdomią patriotinę programą, pasidalsysime mūsų sielą slėgiančia Lietuvos tragedija ir pasitarsim jos gelbėjimu bei dideliame savųjų būry patriotinėje nuotaikoje praleisime laiką.

Gerbiamei tautiečiai prašomi nesivėluoti, nes programa prasidės punktualiai 4 val. po pietų.

«KULTŪROS DRAUGIJOS» NARIŲ ŽINIAI

U. L. Kultūros Draugijos visuotinis metinis narių susirinkimas įvyks sekmadienį, vasario 24 d. š. m. 5 val. po pietų, draugijos patalpose, c. Rio de Janeiro 4001, Cerro.

Kadangi bus renkama šiems metams draugijos valdyba ir svarstomi ypatingos svarbos draugijos bei spauduvės reikalai, todėl prašomi punktualiai dalyvauti. Susirinkimo nutarimai bus laikomi teisėtais, nežiūrint atsilankiusiųjų skaičių.

Sekretorius.

Supažindink su žurnalu «Laisvoji Lietuva» savo draugus ir artimuosius pažįstamus.

«LITUANIA» URUGVAJUJE

«Kultūros Draugijos» pirmininko, gerb. Juliaus Jazausko visuomenė iniciatyva ir rūpesniu, vyriausioji Montevideo priemiesčio «Casabó gatvė bus pavadinta «Lituania».

Teko patirti, kad šitos gatvės atidarymas bus oficialus ir iškilmingas. Tenka lietuviškai padėkoti gerb. Jazauskui už tokius jo žygius, kurie kelia Lietuvos vardą ir teikia garbę mūsų kolonijai.

Reporteris.

ATVYKS GARBINGAS SVETYS

Gavome tikrų žinių, kad žinomas lietuvis rašytojas ir knygos «Lituania entre fuego cruzado» autorius, gerb. Kazimieras Ūbiras artimoj ateityj mano aplankyti Urugvajaus lietuvių koloniją. Malenus ir laukiamas svetys atvyksta arčiau pažinti mūsų kolonijos rūpesčius ir mūsų darbą už Tėvynės laisvę.

UŽUOJAUTA

Sunkiai sužeidus Prancūzijos fronte Amerikos kareivį ir mano pusbroį, gerb. A. Maskoliūną, reiškiu brolišką užuojautą jo moterei Joanei bei jo tėveliams, o jam pačiam linkiu greit ir laimingai pasveikti.

Petras Korkuzas.

PROGĄ PRAMOKTI

Jauni lietuviukai priimami mokintis tipografo, minervisto ir bendrai spaustuvės amato, «Kultūros Draugijos» spaustuvėn.

Kreiptis kasdien į spaustuvę, calle Rio de Janeiro 4001.

Birutė Šteivytė

Gabi lietuviukė deklamatorė, kuri su naujais eilėrašiais pasirodys Vasario 16 minėjime, «Kultūros Draugijos» salėje.

Lietuviai Argentinoje

IŠ ARGENTINOS LIETUVIŲ KOLONIJOS

Lietuvai Išlaisvinti Centras Argentinoje prie kurio priklauso visos tautiškos ir katalikiškos organizacijos, su Lietuvos Ministru, Dr. K. Graužiniu priešakyje rengia nepaprastą Vasario 16 minėjimą, kuris įvyks 18 d. vasario mėnesio (sekmadienį) 4 val. po pietų, gražiame ir dideliame salione, gat. Luis Saenz, Peña 242 (tik pusantros kvadros nuo aikštės Kongreso) Buenos Aires. Programoje dalyvauja Šv. Cicilijos Choras muz. kompozitoriaus V. Rymavičiaus vadovaujamas ir kitos kolonijos meno jėgos.

I minėjimą yra pakviesti draugingų Lietuvai valstybių bei tautų atstovai, vietos spaudos atstovai ir fotografai. Tokiu būdu tikimasi, kad šių metų Vasario 16 minėjimas sutrauks visus tenykštės kolonijos tikrus lietuvius, savo tėvynę Lietuvą gerbiančius, sustiprinti lietuvišką dvasią ir pasiryžti kovai už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Be to, Vasario 16 proga, Lietuvai Išlaisvinti Centras Argentinoje parąšė santrauką iš lietuvių tautos istorijos ir ją multiplikavęs išsiuntinėjo visiems Argentinoje egzistuojantiems spaudos organams.

Taip pat Vasario 16 proga bus atlaikytos iškilmingos pamaldos (18. II. 1945) už Lietuvą Ašros Vartų Bažnyčioje, gatv. Mendoza 2280, Avellaneda.

J. Salunaitis.

Supažindink su žurnalu «Laisvoji Lietuva» savo draugus ir artimuosius pažįstamus.

Vienos Iš Gražesniųjų Urugvajaus Maudyklų — Pocitos. —

I šias ypatingai gražias ir turinio gydomos ypatybės vandens maudyklės, suvažiuoja iš visos Pietų Amerikos daugybė vasarotojų.

Sausio mėn. 20 d. 1945 m. įvyko visuotinis metinis «Susivienijimo Lietuvių Argentinoje» atstovų suvažiavimas. Kadangi, dėl nekurį sąlygų savo kandidatūras atsiėmė, ilgametis ir ypatingai veiklus tos draugijos pirmininkas, Genrikas Šimkūnas ir jo pavaduotojas, Jankauskas, tai suvažiavimas išrinko naują valdybą.

Naujuoju draugijos pirmininku, gerb. Juozas Každaila, o vicepirmininku Albinas Arlauskas. Abu gero vardo ir plačiai pažįstami Argentinos lietuvių tarpe, taigi reikia manyti, kad jie savo pareigas atliks kaip reikalauja «Susivienijimo» garbė ir jo gerovė.

«Susivienijimas» dabar turi 411 narių ir \$ 1.145. Sirgušiams savo nariams, draugija praėjusiais metais išmokėjusi \$ 2.618 ir pomirtinių \$ 500.

Baigdamas noriu pastebėti, kad jei dabartinis «Susivienijimas» išaugo į rimtą organizaciją, išgijo vertingą nuosavybę ir maž daug išsilaiškė savo principuose, tai priklauso buvusio pirmininko, gerb. Šimkūno asmenybei. Jis ir kritingiausias momentais mokėjo draugiją išvesti iš klampynių, o ju buvo labai gausiai. Savo laikų «Susivienijimą» bandė užgrobti lituviški Stalino šarančiai. Jie ir pirmininku buvo pasistatę komunistų Venskūną, skandalingai nunešusį «Rytojaus» spaudos, preso ir namų fondą. Prie to slūgino ir dar tebeslūgina, be jokio produktyvio darbo parazitaujanti, nesamų klūdų ir bolševikiškų pilietybių čempionai, kad kokį pežą išlupus.

Naujamaj «Susivienijimo» vadovybei irgi teks pakelti panašių klūdų. Greita ateitis parodys, kaip ji tuo atveju orientuos ir tuomet galėsime išsamiai kalbėti. Reikia tikėtis, kad naujasis pirmininkas, p. J. Každaila bus vertas savo pirmtakūno.

Veteranas.

Lietuvis Argentinoje

LIETUVIŲ SPORTAS ARGENTINOJE

Prie «Susivienijimo Lietuvių Argentinoj» į u' kuris laikas, kaip gražiai ir pasekmingai veikia jaunuolių «Sporto Klūbas.» Draugijos vadovybė jam irengė patogią aikštę, o drabužius ir reikiamas sportui priemones jaunuoliai yra patys iš ankščiau įsigiję.

I Klūba yra įstojęs gausus būrys gražus ir susipratusių lietuvių jaunimo, kuris ne tik sportuoja, bet labai daug padeda suaugusiems scenos darbe.

Kad šis klūbas taip progresavo, tai labai daug kreditų priklauso ilgalaikiui jo vadovui, gerb. Albinui Arlauskui, kuris dėl tam tikrų priežasčių iš pirmininkavimo pasitraukė.

1945 metams, visuotinis sportininkų susirinkimas išsirinko valdybą iš šių asmenų: S. Staučiūnas, G. Simonavičius, Elvira Murauskaitė, Olga Arlauskaitė, A. Mogila ir Alda Varpukevičiūtė. Klūbo sporto instruktoriais: Vincas Sajauskas ir O. Tepferis.

Gal tai bus vienintelis lietuvių sporto klūbas visoje Pietų Amerikoje, kuriam kaip tokiam tenka linkėti geriausių pasisekimo ir sutraukimo į narius viso jaunimo.

VEDĖ VEIKĖJAS

Plačiai žinomas Argentinos lietuvių veikėjas, buvęs Sporto Klūbo pirmininkas ir paties «Susivienijimo» centro sekretorius, gerb. Albinas Arlauskas, vasario 5 d. š. m. apsivėdė su p-le A. Zvirinaite, kurių gražios vestuvės įvyko «Susivienijimo» bustinėje. Jaunavedžiams linkim laimingo šeimyninio gyvenimo.

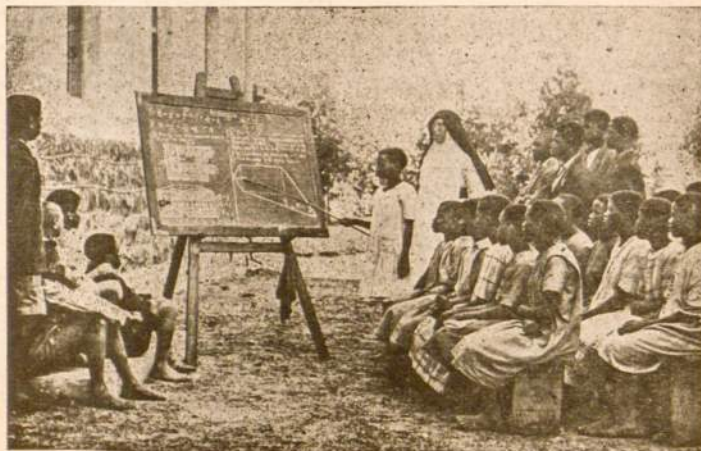
PADIDĖJO KOLONIJA

Buenos Aires lietuvių kolonija šiomis dienomis dar padidėjo vienu mažu piliečiu, nes patriotinio lietuvių darbo rėmėju, gerb. Paršelių šeima susilaukė antro sūnaus.

Teauga laimingai, Lietuvos garbei ir savo tėvų paguodai.

Argentinos Lietuvisai!

Rašykite žurnalui «Laisvoji Lietuva» iš jūsų kolonijų, organizacijų ir kovų prieš okupantus. Siųskite savo organizacijų, žymesnių įvykių, atskirų veikėjų ir jaunimo paveikslus, kuriuos talpins, už klišės apmokėjus. Supažindinkit su žurnalu savo draugus bei pažįstamus ir paraginkit juos užsiprenumeruoti. Tebūna mūsų tarpe lietuviška vienybė!

TIPINGOJI BRAZILIJOS LIAUDIES MOKYKLA ATVIRAME ORE

Ne tik primityvėse Brazilijos Mata Groso džiunglėse, bet ir Urquvajaus parubežy, štolių mokyklų gausiai matosi į kurias mažieji, iš vergijos laikų užsiikusių negrų vaikučiai renkami, graužti jaunais dantimis stebėklingai mokslą granitą.

Vasario 16 - os

MINĖJIMĄ

Rengia Kultūros Draugija Savo Patalpose, calle Rio de Janeiro 4001. Villa del Cerro. Sekmadienį, vasario 18 d. 1945 m. 4 val. po piet, visi lietuviai, kurie linki gero ir laisvės kankinamam ir žudomam savo gimtajam kraštui, renkasi į šį grandiozinį minėjimą.

LIETUVA KREMLIAUS KALĖJIME

Azijatinėms Stalino ordoms užplūdus Lietuvą ir pradėjus plėsti bei žudyti lietuvius, Argentinos lietuvis dailininkas Rimsa nupiešė šį paveikslą.

Švedijos bei Šveicarijos žiniomis, tai daužuma Lietuvos, Latvijos ir Estijos vyrų yra pabėgę į miškus ir rodo visai rimtą priešinimąsi bolsšvikams, ypatingai kruviniesiems čekistams, kuriuos sudaro žydai ir visoki Rusijos azijatai.

Pabėgę į miškus ir neprieinamus pelkynus, Pabaltijo vyrai yra gerai ginkluoti, disciplinuoti ir veikia nedideliais būreliais. Jie visi klauso vieno generalinio štabo ir savo vyriausiu uždaviniu laiko, padėti civiliams gyventojams ginti savo gyvybę bei paskutinę duoną nuo raudonųjų banditų. Jų eilėse yra labai žymus skaičius ir raudonarmiečių, kurie vienaip ar kitaip yra ištrūkę nuo saūdujų mo. Jie tatai ir yra aktyviausi, geriausi keryšiojai čekistams bei sunkieusių uždavinių vykdytojai. Be šito, rusiškėjį mirties dezertierai, turėdami draugų raudonosios armijos daliniuose, stengiasi ir lietuvius laisvės kovotojus suvesti į glaudesnę kontaktą su raudonarmiečiais. Tai gerai mato ir supranta pasekmes Lietuvos egzekutoriai, dėl to ir deda pastangas, kad prieš pavasarį apgnūžinus lietuvių laisvės kovotojų judėjimą. Raudonieji «galvarieziai» puikiausiai žino, kad išaušus pavasariui ir Lietuvos miškams pilnai sužalavus, lietuvių laisvės kovotojų veiklia žymiai sustiprės ir keliariopai bus pasėkmingesnė.

Ir dabar jau įvyksta formalūs ir kruvini laisvės kovotojų susirėmimai su raudonaisiais egzekutoriais. Taip neseniai atsitiko Perlojaus miestely. Septyni girti čekistai mėgino vidurdienį išgėdinti 16 metų mergaitę, Vaitulevičiūtę. Tėvui šokus dukterį ginti, ji buvo mirtinai peršautas. Triukšmą išgirdę subėgo kaimynai, bet baurieji okupantai, nepasstyję skirstytis, paleido kulkių lietuvių tiesiai į minią. Kilo baisus triukšmas ir mirtinai peršautų bei mirtančių vaitojimai. Minia užsėdėgė kerštu, tuojau atsirado ginklų ir taip pat ugnimi atsakius, įdūkę dūžkai puolė atakuoti savo inkvizitorius. Pajutę karštą «rojaus demokratą» leidosi bėgti, bet išbėgo tik trys. Pavakary, maskoliai surinkę didesnę «galvariežių» būrį, atvyko padaryti masinę skerdynę, bet prie miestelio mūsų dūžkai apipylė maskolius kulkių lietuvių. Įvyko formalus, net 4 valandas užsitęsęs mūšis ir budočiai buvo priversti pasitraukti.

Pasišaukę kariuomenės, su tankų ir kanuolių pagalba, čekistai įsibrovė miestelin. bet jie neberado nė vieno tinkamo vyro. Tie išėjo į laisvės kovotojų eiles giriose. Maskoliai berado se nelius, moteris ir kūdikius, kurių 120 kardais sukapojo rinkoje.

Kaip gyvena ir veikia mūsų broliai Amerikos šiaurėje

DĖL BOLŠEVIZMO STAUBO LIETUVOJE

Amerikos lietuvių laikraščiai, kurie žinių gauna iš Lietuvos per Švediją ir Suomiją, rašo, kad kruvinieji Maskvos budeliai, kerįdami už lietuvių sukilimą prieš juos, jau spėjo išžudyti visus lietuvius: Vilkaviškį, Tauragėj, Alytų, Utėnų, Šiauliuose, Rokiskį, Kedainiuose ir Biržuose. Likę tik žydai ir bolševikams ištikimieji. Nepernešdami baisiųjų skerdynių, kaimų deginimo ir įsiutusio naikinimo, viso tai, kas nors kiek primena Lietuvos Nepriklausomybę, daugelis lietuvių žudosi patys, kad nepatekus į raudonųjų banditų nagus.

Kad nukreipti pasaulio dėmę nuo baisaus beginklių žmonių žudymo, Kremliaus sadistai tai daro vokiečių sąskaiton. Kiek jie neišžudo bet skelbia, kad tai naziai įvykdę. Sakoma, kad smulkūs lietuvių žudymo sąrašai būvę paruošti Maskvoje, žymiai anksčiau, negu čekistai atsekė į Lietuvą paskui raudonąją armiją. Kad tai tiesa, galim ir iš to foku to spręsti, kurį visi gerai atsimenam. Rusams dar toli esant nuo Vilniaus, raudonasis kisingas Paleckis, per Maskos radiją paskelbė, kad naziai išžudė Vilnijoje 100.000 lietuvių, Utėnų 10.000 ir t.t. Mes gerai žinom, kad naziai tiek valdžios, tiek teroro formoj nieko nesiskiria nuo savo vakarykščių draugų iš Maskvos, o taipgi žinom, kad kisingas Paleckis tupėdamas Maskvoje negalėjo suskaičiuoti nazių aukų. Jam to ir nereikėjo. Maskoliški žvalgųbin-

kaį jau seniai buvo sudarę planą, kur ir kiek lietuvių turės sušaudyti, iš kur ir kiek turės ištrėmti į Sibirą, ir Paleckiuui tik perskaityt davė, pranešant, kad taip naziai padarę.

NORĖTŲ PRIPAŽINIMO

Amerikos lietuvių savaitraštis «Keleivis» rašo, kad raudonieji Lietuvos kisingai yra labai susirūpinę, kad Amerika juos pripažintų kaip teisėtą Lietuvos valdžią. Dėl šito «Keleivis» pastebi:

«Bet jie negali turėti savo atstovybės Washingtone, nes Washingtonas nepripažįsta bolševikų okupacijos Lietuvoje Prezidento Ruzvelto pareiškimu. Lieuva neteko savo laisvės tik laikinai, Karui pasibaigus, ji vėl bus laisva ir nepriklausoma valstybė. Dėlto Washingtonas pripažįsta p. P. Zarėkį kaip tikrąjį Lietuvos atstovą. Tovarščiu Gedvilai Washingtono durys uždarytos»

Tuo pačiu klausimu populiariusis lietuvių dienraštis «Naujienos» sako: «Tai yra bolševikų propaganda ir, kaip paprastai, paremta nebutais dalykais. Vadinas užsienio reikalų komisariatas, kuri Maskvos pakeista konstitucija leidžia turėti sovietų respublikoms, yra grynas «humbugas», nes nė viena tų vadinamų «respublikų» nevedė ir negali vesti savarankiškos užsienio politikos. Už tokią ereziją, Maskva sušaudytų visą tokios «nepriklausomos» respublikos valdžią».

Atvykę iš užienų ir vietos vasarotojai, maudosi gražiose Montevideo madyklėse, «Carrasco», kurias ypatingai myli lankyti Argentinos svečiai.

-Laiskas Iš Rojaus-

Sveikas, mielas dėde,
Matėjaiu Vilkelį —
Sumaniau pabrėžti
Dėi tavę: laiskelį

Jau senai norėjau,
Aš tau parašyti,
Lietuvos naujienas
Smailkiai apsaityti.

Apie tai kaip Fricas,
Šaudė «robavojo»
Ir nuo bolševizmo,
Visus «ratavojo».

Kaip įsiai mokėjo
«Butter, špek» surasti,
O mus tiktai varė,
Griovius, balas kasti.

Bet dabar tai rojus,
Dėl mūsų kiekvieno,
O Raskmikos Maušai
Betrukai paukščio pieno.

Nebliko nei «duko»,
Iš laikų Smetonos,
Syktu nebeliko
Nei vargšų nei ponų.

Pasakyk lai visi
Urugvajų žino.
Kad mus «išliuosavo»,
«Genijus» Stalino.

Rojuj, dabar darbo
Niekam nebestoka,
Tiktai, kad už darbą,
Kaip ir nebemoka.

Bulvės tai pranyko
Kviečius konfistavo
Rugiai, žirniai, pupos
Kažkur galą gavo.

O kiaušes «sovchozuos»
Gretoms išrykiavo.
Komisarai žąsis —
Vištas susukavo.

Drobes, milus, kailius,
Mūs namų gamybą,
Im raudonarmiečiai,
Už gera tarnybą.

Popierio nebturim,
Nėr nei ką prašyti —
Sako proletarams
Nereikia rašyti.

Dar žinai dėdyti,
Kas pas mus įvyko,
Vagių ir pijokų
Neį vieno neliko.

Nieko nepavogsi,
Sveikas tūščioj grįčioj
Tūščiam tvarte, svirne
Neį gersi seklyčioj.

Ukininkai mūsų
Jau vagių nebijo,
Nes jie nebeturi.
Grūdo nei galvijo.

Želgi protą mūsų,
Tai perdaug jau šviečia
Ir tris sykį į dieną,
Mitinguoti kviečia.

O tenai mokina,
Būt gerais piliečiais —
Nieko veik nevalgyt,
Dirbt stakanaviečiais

Dabar mes jau žinom,
Kaip Leninas mirė
Ir kaip Leiba Trocki
Vadovaut paskyrė.

Jau žinom kiek bobų
Stalinas turėjo,
Kaip jis su joms vedė,
Kiek vaikų turėjo.

O tūsai beraštis,
Pijokėlis Tadas,
Dabar komisaras
Ir visų mūs vadas.

Ir vagišius Zigmas,
Linkiškie Kvedarų,
Dabar pačiam Vilniuj,
Sėdi komisarų.

O jau Ickai, Maušos,
Abromai bąrzdoti,
Lietuvius tur švesti.
Valdyt ir globoti.

Netikėjim dėde,
Tokią laimę gauti,
Kad mums reiks tik dirbt,
O ruskiamis ponauti.

Esam dabar «lygūs»
Kūi kas sako broliui,
Nes viskas prapuolė,
Kas buvo lig šiolei.

Nieks jau čia nebijo,
Dievo anei velnio,
Vaikščioja po «roju»
Dažnai ir be kelnių.

Gaila tavę, dėde,
Kad tu ten tarp ponų,
Sėdi Urugvajų
Ir klausai jų monų.

Gyvena kaip rojuj
Ir namiškiai mūsų,
Alkanti jie ginas
Nuo muskolinų blusų.

Tiktai mūsų mama
Per pat devintinę,
Numirė vargšėlė,
Vidurių šiltinė.

Brolis Bernadiktas,
Sibirian išvyko,
Nes jam mūsų «rojaus»
Oras nepatiko.

Tėvas tai Donbase,
Rojaus anglis kasa
Ir prisijūti kelnių
Bei sausainių prašo.

Aš belangėję sėdžiu,
Sesuo pas čekistus,
Taigi rojuj darbus,
Visi turim «čistus».

Kajetonas.

KARNAVALŲ —

sokiai

šeštadieniais ir sekmadieniais

«Kultūros Draugijos»
PATALPOSE

Bodega y Viñedos

de VALENTIN CARNE e HJO

VINO NATURAL

Redención Melilla — Tel. 22-00-55

Visi lietuviai tik čia perka, nes duodama
gera prekė, ekonominė kaina ir skubus
bei mandagus patarnavimas.

Foto Arte "ESBA"

Čia ir lietuviai fotografuojasi visuomet.

GRECIA 3432 — CERRO — Tel.: 22 10 54

RUBU SIUVYKLA

JUOZAS MIKALAJŪNAS

Savininkas

Gobernador del Pino 4511 LA TEJA
MONTEVIDEO

PROVISION

Vilnius

JONO ir ONOS
SCESNULEVICIŲ
calle Vizcaya 4149, esq. Berna.
Cerro.

FUNDICION PRADO

Fundición de Bronce Mecánico
Aluminio y Herrajes en General.
Sección Mecánica y Estampados.
Matrices de Todas Clases.
Y Para Toda Industria.

Eduardo Jusys

Molinos de Reffo 475-

Teléfono 22-55-05

MONTEVIDEO

IMPERIAL

GARINĖ RUBU VALYKLA

Rūbų išvalymas suilg "Duplex" sistema
Šermenų rūbai. Dažymas ir reformavimas
skrybelių ir kostiumų. Neimatomas užady-
mas skylių bei perplėsimų. Lietuviams
nuolaida: tik \$150 kostiumo išvalymas
ir išprosyimas.

Centralinis Namai:

calle EJIDO 1241 Tel. 91-9-10
skyrus ir dirbtuvės:

Avda. BRASIL 3092 MONTEVIDEO

Joyería Oriental

DALMIRO BORSANI

Savininkas

Parduoda laikrodžius, briedus brang-
akmenis, fantazijas, sukso išdirb-
tinius su įrašais vardų. Taiso lei-
krodžius ir papuošalus.

SARANDI 644 - MONTEVIDEO - Tel. 8-05-32

**Restaurant y Pensión
Gran Bretaña**

Juozas Ramonas

Savininkas

Geriausia vieta lietuviams turistams
atvažiuojantiems iš Argentinos. Svei-
kas valgis. Švarlos lovos pavieniam
ir erdvūs kambariai šeimynoms.

JUAN CARLOS GÓMEZ 1266

Telefono: 8-39-05